

50
LETNICO
obhaja letos
"Amerikanski
Slovenec"

AMERIKANSKI SLOVENEK

NAJSTAREJŠI
IN NAJBOLJ
PRILJUBLJEN
SLOVENSKI
LIST V
ZDRUŽENIH
DRŽAVAH
AMERIŠKIH.

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geolo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; P. S. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations)

STEV. (NO.) 202.

CHICAGO, ILL., SOBOTA 18. OKTOBRA. — SATURDAY, OCTOBER 18, 1941.

LETNIK (VOL.) L

Ruska vlada zapušča Moskvo? - Večina Jugoslavije v uporu

Nemška armada v predmestju prestolice

Položaj Moskve postal nevzdržen. — Sovjetska vlada se baje preseljuje v Kazan. — Meščani pozvani na obrambna dela. — Rusija bo nadaljevala vojno.

London, Anglija. — Sovjetska prestolnica Moskva stoji pred neposrednim padcem in nje zavetje od strani nazijskih čet se utegne zavleči le še za kakih par dni, kakor se povzema iz poročil, ki so prišla semkaj v četrtek. Najjasnejši dokaz, da Rusi uvidijo, da se mesto ne bo moglo držati, je v tem, ko so vesti, ki tedaj še niso bile potrjene, govorile, da se sovjetska vlada že izljuje iz njega, in, da ga istočasno zapuščajo tudi tujezemski diplomati.

Sovjetsko poročilo, izdano v četrtek, povdarja, da se je položaj na fronti, zapadno od Moskve, dan prej resno poslabšal, ko so Nemci z novim velikim številom tankov in drugih motornih vozil prodri skoz en odsek ruskih obramb. Popoldne istega dne pa se je poročalo, da se bifejo boji preko cele fronte, toda najbolj srditi pa so zapadno od mesta. Istočasno so se po radio opozarjali meščani, da se naj pripravijo na najhujše, češ, da bodo zunanje obrambe mesta bržkone podlegle, in obenem so se pozvali vsi moški, naj se zglasa, da bodo poslani na obrambna in utrjevalna dela.

Kam se sovjetska vlada izseljuje, se ni omenilo, a domneve se izražajo, da bo šla najbrž v mesto Kazan, ki leži kakih 450 milj vzhodno od Moskve. V angleških krogih se sicer ne omalovažuje važnost padca Moskve, vendar pa se povdarja, da to še ne bo odločilo vojne v Rusiji. Saj se je takoj ob izbruhu vojne trdilo, da bo Moskva zavzeta že tekom šestih tednov, a je vendar vzelo Nemce cele štiri mesece, da so prišli do nje.

BARAGOVO ZBOROVANJE

Izredno velika udeležba od strani slovenske duhovščine in naroda v Clevelandu.

Cleveland, Ohio. — (Izvirno). — Letno zborovanje Baragove Zveze, ki se je vršilo v torek, 14. oktobra pri sv. Lovrencu v Clevelandu, je poteklo nad vse sijajno in bo gotovo rodilo najlepše sadove. Na zborovanju je vladalo izredno navdušenje za beatifikacijo Barage. K temu je pripomoglo osobito to, da se je zborovanja udeležilo izredno veliko duhovnikov, med temi dva iz marquetske škofije, kjer počiva truplo blagopokojnega škofa Friderika Barage. Prvi je bil Very Rev. Msgr. Jos. L. Zred, ki je zastopal marquetskega škofa Rt. Rev. Megnerja. Z njim pa je dospel tudi naš rojak Rev. Francis M. Sheringer, iz župnije sv. Gregorija v Newberry, Mich.

Iz osrednjega zapada so dopisali: Iz Jolietu Rev. M. Butala, župnik in Duh. vodja KSKJ. in Rev. G. Kuzma. Iz Waukegana, Ill., župnik Rev. M. Hiti. Iz Lemonta Rev. P. Aleksander Urankar, urednik Baragovega Svetilnika. Iz Chicage župnik Rev. Ed. Gabrenja. Iz Lorain, Ohio, župnik Rev. Milan Slaje in iz Pittsburgha, Pa., župnik Rev. Matevž Kebe, ki je obenem Duh. vodja DSD. Dalje so se udeležili zborovanja (Dalje na 4. strani)

AMERIŠKO VOJASTVO POD ANGLEŠKIM POVELJSTVOM

Washington, D. C. — Ko je bila ameriška posadka poslana pred nekaj meseci na otok Islandijo, da ga utrdi za ameriško mornariško in zračno obrambno postojanko, je vlada objavila, da se bodo britanske čete, ki so imele otok v zasedbi, umaknile. Vendar pa se to doslej še ni zgodilo in tudi ne kaže angleška posadka nikakega namena, da bi nameravala zapustiti otok. Za ameriško neutralnost pomeni to dejstvo velik nevarnost, kajti prvič sodelujejo čete obeh dežel, Anglije in Amerike, kakor bi imeli ti skupnega sovražnika, dočim Amerika ni v vojni, in drugič se zna pripetiti, da Nemci izvrše zračni napad na Islandijo, ki bi bil namenjen angleškemu vojaštvu, a bi zadel ameriške vojske, in to bi znalo povesti do resnega incidenta. Povrh tega pa so ameriške čete tamkaj tudi podrejene Angležem in pod njih poveljstvom. Angleški poveljnik je namreč po činu višji kakor ameriški in tako daje angleški poveljnik vrhovne ukaze, ki jih morajo Amerikanci izpolnjevati. Baje angleška cenzura tamkaj celo pregleduje pisma ameriških vojakov.

FEDERACIJA PONOVO IZVOLILA GREENA

Seattle, Wash. — Pri volitvi, ki se je vršila zadnje sredo na letni konvenciji ameriške delavske federacije, je bil ponovno izvoljen predsednikom Wm. Green. To bo že njegov 18. termin. — Konvencija je tudi sprejela resolucijo, s katero je odobrila Rooseveltov program za pomoč Britaniji, Rusiji in Kitajski.

VLADA NAMERAVA POBRATI KOVINO

Washington, D. C. — Vlada se pripravlja, kakor se je izvedelo v sredo, da zaseže velike količine raznih kovin, ki so zdaj spravljene po skladiščih. Domneva se, da je veliko te kovine last osiščnih držav.

Predstavite vašim prijateljem "Amer. Slovence" in jim ga priporočite, da se nanj naroče!

Četniško gibanje se te dni zelo ojačilo

Nad tri četrtine bivše Jugoslavije v uporu proti osi. — Z napadi na tovarne dobivajo četniki dovolj orožja. — Nemškimi vojakom manjka ciklopne opreme.

KRATKE VESTI

Minneapolis, Minn. — Bivši župan norveškega mesta Narvik Theod. Broch, ki je prišel v Ameriko, ko so naziji zasedli njegovo mesto, je zadnje sredo vložil tukaj prošnjo za prvi državljski papir.

Kairo, Egipt. — Neka britanska patrulja je, kakor se je objavilo v sredo, napravila izpad iz obleganega libijskega mesta Tobruka na italijanske čete, in sicer s takim uspehom, da je odpeljala s seboj 14 italijanskih ujetnikov.

Wellington, Nova Zelandija. — Tukajšnja dežela bo opustila splošne volitve, ki bi se imele vršiti letos, kakor je objavil min. predsednik Fraser zadnje sredo. Zadnje volitve so se vršile v oktobru 1938.

OPOZORILO K SKROMNEJŠEMU ŽIVLJENJU

Chicago, Ill. — Ameriško ljudstvo bo moralo sprejeti nižji življenjski standard, ali pa bo deželo zajela uničujoča inflacija. Tako se je izrazil M. S. Eccles, načelnik federalnega rezervnega odbora, ko je imel govor zadnje sredo pred nekim zborovanjem bankirjev. Nobelega drugega pta ni, je dejal, da se izognemo inflaciji, kakor skrajno odbadenje, s čimer se bo odrezala kupna moč tistih, katerih dohodki so višji, kakor jih potrebujejo za navadne življenjske potrebe. Ako to ne bo pomagalo, je povdaril Eccles, potem se bodo morale uvesti karte, kakor jih imajo v Angliji in Nemčiji, da se prepreči preveliko nakupovanje. Pripomnil pa je, da se to znižanje v življenjskem standardu ne nanaša na nižje sloje, ki že doslej niso dosti trošili, in je zato tudi nasproten prodajnemu davku, ki bi ravno te sloje prizadel.

Ankara, Turčija. — Iz poročil, ki so jih dobili tukaj tujezemski vojaški krogi, je zajelo uporniško gibanje tri četrtine ozemlja bivše Jugoslavije in spopadi z Nemci so takega obsega, da se ne morejo smatrati več za incidente, marveč so podoben pravi vojni.

Posebno se je razžvela aktivnost uporniških četnikov potem, ko so Nemci pred par dnevi potegnili iz Srbije vso svojo oklopno opremo, da so jo poslali na rusko bojišče. Četniki so takoj pričeli izvajati napade na municijske tovarne in z zalogami iz njih obročevati svoje pristaje. Tako so med kmete po Srbiji, Bosni in Črni gori razdelili ogromne množine strojnje in pušk s potrebno municijo vred. en sam napad na veliko tovarno z orožjem v Kragujevacu pa jim je prinesel več topovskih baterij. Kakor se računa, imajo zdaj četniki pod svojo kontrolo nad 70 odstotkov vseh izdelkov iz municijskih tovarn.

Načelnik vlade, postavljene od Nemcev, Milan Nedić, je naslovil apel na jugoslovanske kmete, naj gredo v boj proti upornim četnikom in njih pristajem, toda dosegel je s tem ravno nasprotno, kar je hotel, namreč, da se jih stalno še več pridružuje upornikom.

Nemški poveljnik v Beogradu se je že dvakrat obrnil na Berlin, naj mu pošljejo sedem novih nemških divizij, da bo zadušil uponiško gibanje, toda poslanih mu jih je bilo manj kot tri in še tem so se te dni vzeli tanki in druga oklopna vozila, da so jih poslali v Rusijo, in tako se zdaj Nemci s tem malim številom bojujejo, kakor najbolje znajo, proti četnikom, katerih število stalno narašča. Podobno neprestano vojno je prisiljena voditi tudi Italija ob jadranskem obrežju.

Najnovejše vesti najdete v dnevniku "Amer. Slovence!"

GLASOVANJE IZKAZUJE, DA JE DUHOVŠČINA PROTI VOJNI

New York, N. Y. — Rezultat glasovanja, ki se je vodilo med katoliško duhovščino širom Amerike, je pokazal, da jih je med istimi, ki so vrnili poslano glasovnico, 9 proti 1 takih, ki nasprotujejo, da bi se spustila Amerika v kako vojno izven zapadne poloble. Enako je duhovščina nasprotna tudi pomoči za Rusijo.

Glasovnice so se poslale vsem duhovnikom v Zed. državah, izvenših kardinalov, nadškofov in škofov ter kaplanov v armadi in mornarici. Odpošiljatev se je izvršila potom Katoliškega direktorija, toda vrnjene glasovnice so se oddale nekemu potrjenemu javnemu računarju v New Yorku, da jih je preštel.

Skupno je bilo poslanih 34.616 glasovnic, a vrnjenih je bilo 13.155, ali nekaj manj kot 38 odstotkov. Eno vprašanje na glasovnici je bilo: Ali ste naklonjeni temu, da stopijo Zed. države v

"streljajočo" vojno izven zapadne poloble? Drugo vprašanje pa: Ali ste za to, da Zed. države pomagajo komunistični ruski vladi?

Med vrnjenimi odgovori jih je bilo 12.038 takih, ki niso odobrivali vstopa v vojno, a samo 885 za vstop. Proti pomoči Rusiji jih je bilo 11.860, za njo pa 967. Nekaj glasovnic je bilo neveljavnih. Niti v eni državi ni bilo večine niti za vojno, niti za pomoč Rusiji.

FARMARJEM PRIPOROČA, NAJ PLAČAJO DOLGOVE

Chicago, Ill. — Bivši načelnik vladne poljedelske administracije C. C. Davis, je zadnje sredo izrazil priporočilo farmarjem, naj postanejo konservativni ter se pripravijo, da se zaščitijo za dobo, ki bo sledila sedanjemu izrednemu stanju. Predvsem, je dejal, naj ne delajo novih dolgov, marveč naj plačajo sedanje.

Kakor trdijo sovjetski krogi, so znašale nemške izgube, predno se je začela sedanja velika ofenziva, do tri milijone mož, padlih, ranjenih in ujetih. Gornja slika kaže skupino teh ujetnikov, ko jih ruski stražniki z nabitiimi puškami vodijo v ujetniško taborišče.

Iz zaslužnjene domovine

Dobro organizirani četniki se drže zlasti v drinskem pogorju in so zelo aktivni. V Plevlju so napadli Italijane in pravijo, da je padlo nad 300 Italijanov, več sto so jih pa vjeli. — Še druge vesti.

Četniki postavljajo novo bojno črto

(Tiskovna poročila jugoslovanskega poslanstva v Washingtonu).
Bern, 7. oktobra. — Po "uradnem razglasu Jugoslovanske Narodne Vojske nekje v drinskem pogorju", se je neredni jugoslovanski narodni vojski posrečilo zavzeti prometno središče Plevlje, okrog 46 km južno-zahodno od Užica. Ta "uradni razglas" je oddajala neka tajna radio postaja v Jugoslaviji; moskovski radio jo je ponovil v sedmih jezikih. Z novim zavzetjem Plevlja se je četnikom posrečilo presekati eno od treh prometnih črt, ki vodijo skozi drinsko oblast.

Vojašnico v Plevlju so napadli nenadno. V začetnih bojih je padlo čez 800 Italijanov. Pravega števila italijanskih izgub ni mogoče ugotoviti, ker so Italijani pri umiku vzeli vse mrtve in ranjene s seboj. Četniki so zajeli več kot 500 Italijanov in veliko množino vojnega plena.

Druga poročila pravijo, da so četniki, ki jih je zdaj blizu dvanajst tisoč v bojih ob progi Beograd-Niš, imeli "manjše lokalne uspehe". Tako sta bila v spopadu z Nemci uničena dva oklopna vlaka, ki sta hotela prodreti v četniške položaje. Z dobrim poznanjem taktike, ki jo Nemci uporabljajo v takih prilikah, je poveljnik četnikov ukazal umik, ki se je posrečil pol ure preden so "Stuka" letala priletela, da jih "kaznujejo" za napad. Ta "kazenski napad" so potem letala izvršila nad dvema bližnjima vasema, ki pa so ju 48 ur prej uspešno izpraznili. Poročilo končuje: "Na naši strani ni bilo ne mrtvih, ne ranjenih. Eden od naših je s težko strojnico zrušil sovražno letalo. Pilot je mrtev."

Berlin, 7. oktobra. — Danes je prišla vest, da je četa upornikov napravila pod poveljstvom hčerke nekega odvetnika napad na Šabac, mesto s 13.000 prebivalci zapadno od Beograda.

"Dienst aus Deutschland" daje prvi prikaz borz za Šabac. Poročilo nemškega lista poudarja, da so nemški vojaki, čeprav številčno daleč šibkejši, dali "herojski odpor", dokler ni prišla pomoč Ustašev. Hkratu glasilo potrjuje, da so se četniki zagrizeno borili, prizadevajoč si, da osvoje mesto. Tisti del Šabca, ki se je takoj vdal četnikom, so pozneje Nemci porušili in vse moške odvedli v koncentracijska taborišča. Prav tako so odvekli na prisilno delo vse moške bližnjih vasi, ki so ustavljale nemške čete, prihajajoče na pomoč posadki v Šabcu.

"Mlado ženo, ki vodi vstajo, opisujejo nemška poročila za "političnega komisarja ene komunističnih četniških skupin". Dalje, da so jo v Beogradu okrivili radi širjenja vesti, da je v Šabcu "bila ustanovljena sov-

jetska republika". Poročilo nadaljuje, da so se v četi, ki jo je ona vodila, zbrali vsi kmetje iz okolice s "komunisti in drugimi destruktivnimi elementi" na čelu: odvetniki, učitelji, bivši častniki in pravoslavni duhovniki.

Nemško poročilo imenuje, kot rečeno, to mlado ženo "komisar komunistične četniške skupine", v istem času pa pravi, da so vodje gibanja, med drugimi, pravoslavni duhovniki.

Bern, 8. oktobra. — Nemška poročila pravijo, da so danes izvršili smrtno kazen nad 32 osebami v Jugoslaviji. Istočasno Budimpešta javlja, da je nemška kazenska ekspedicija "zadužila upore v gozdovih Srbije, zasedene po Nemčiji."

Nemška državna poročevalna družba DNB poroča iz Beograda, da je bilo ustrejenih 32 oseb, ker so pripadale "komunističnim skupinam" v Jugoslaviji. Smrtna kazen je bila izvršena v Jagodini in Čupriji, okrog 60 milj južno od Beograda. Madžarsko poročilo iz Beograda pravi, da so nemške čete zadušile upor "po borbah, ki so trajale tri tedne". Dopisnik madžarskega lista poudarja, da so nemški vojaki in oddelki srbskih oblasti pod nemškimi nadzorstvom morali v boj od vasi do vasi prizadevajoč si, da bi Srbijo "osvobodili teroristov". Dalje pravi, da je poveljnik nemške kazenske ekspedicije "v maščevanju za četniška dela" često ukazal postreliti po 60 oseb in več.

V bojih pri Jaseniki so Nemci uporabljali metalce ognja. Slednje vas so četniki imeli v svojih rokah več dni. Omenja se, da so Nemci spuščali nad raznimi predelki letake, oznanjujoč nemške zmage v Rusiji. To pa zategadelj ker so četniki širili vesti, da so Rusi prodri do Donave in da bodo kmalu prišli v Srbijo. Drugo poročilo iz Beograda pravi, da je 24 oseb padlo v borbi med srbskimi in nemškimi oddelki v bližini Rudnika. Borba je trajala nekaj ur.

Neki beogradski list pod nemškimi nadzorstvom poroča, da je okolica Beograda "čista" in dovažanje hrane v prestolnico omogočeno. List dostavlja, da so mnogi med njimi, ki so jih zapirali radi "komunizma", sinovi znanih srbskih političnih voditeljev.

Italija je po najnovejših vesteh povzela mere, da bi ustavila širjenje tajne revolucije. Mussolini je podpisal nov ukaz, s katerim odreja smrtno kazen za zarote proti državi in za zaviranje prometa.

— Ko sedamo k zajutreku, kosilu ali večerji, naj nam stopijo pred oči ubogi reveži v stari domovini. Bog ve, ali imajo oni, kako skorjico kruha, da bi jo zavžili? Pomagajmo jim, zbirajmo za nje prispevke!

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki. Ustanovljen leta 1891.

The first and the oldest Slovene newspaper in America. Established 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljko in dnevoj po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Izdaja in tiska: EDINOST PUBLISHING CO. Naslov uredništva in uprave: 1849 W. Cermak Rd., Chicago. Telefon: CANAL 5544

Published by: EDINOST PUBLISHING CO. Address of publication office: 1849 W. Cermak Rd., Chicago. Phone: CANAL 5544

Naročnina:		Subscription:	
Za celo leto	\$5.00	For one year	\$5.00
Za pol leta	2.50	For half a year	2.50
Za četr štiri leta	1.50	For three months	1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:		Chicago, Canada and Europe:	
Za celo leto	\$6.00	For one year	\$6.00
Za pol leta	3.00	For half a year	3.00
Za četr štiri leta	1.75	For three months	1.75
Posamezna številka	3c	Single copy	3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtke dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Vprašanje Slovenije?

Za vsakega Slovenca, biti bi moralo tudi za vsakega Slovana, vprašanje Slovenije važno vprašanje. V danih razmerah se bo kak slovanski brat težko kaj zanimal za malo Slovenijo, ko pa so vsi slovanski narodi hudo prizadeti. Čehi, Poljaki, Rusi in druge slovanske skupine, vsi skrbijo vsak za lastne interese, kako naj se zanimajo še za malo Slovenijo.

Jugoslavija se kajpada zanima za Slovenijo, saj smo bili Slovenci vendar državotvorni narod in tudi če majhen člen v jugoslovanski uniji, vendar eden najčvrstjših členov. To ni kaka prazna samohvala, pač pa dejstvo. Po atentatu v Marseillesu na kralja Aleksandra in preje po žalostnem dogodku v beograjskem parlamentu so bili Slovenci, ki so s svojim zvestim sodelovanjem rešili Jugoslavijo. Gospoda v Beogradu je seveda to rada pozabljala, kakor običajno. Kadar je beograjskim krogom kazalo boljše vreme v odnosih s Hrvati, so bili Slovenci kar enostavno postavljeni na cesto. Kadar so se pa bračo Hrvati in Srbi zopet skregali in se začeli klestiti med se boj, so bili pa zopet Slovenci dobri. To se je vedno ponavljalo.

V Beogradu se je vodila zelo čudna politika. Krmilo so imeli večinoma v rokah cincarji. To se neki kramarsko navdahnjeni beograjski politiki, o katerih pravijo, da se v njih žilah pretaka arnavtska, turška, grška, židovska, rumunska in še nekaj druge krvi. Politiki iz te špekulativne so baje zelo zviti politični kramarji, ki znajo vse druge "bračo" politično tako ofrnaziti, da so sami navadno vedno v sedlu in kar je glavno pri državnem koritu. Druge pa uspešno tolažijo z "bratstvom", sklicujoč se, da smo v tem oziru vsi dolžni doprinesati žrtve in sodelovati, kar je sicer prav, ampak sami cincarji pa razumejo le ono "bratstvo", da so sami in nihče drugi pri državnem koritu. Takega bratstva se pa seveda tisti, ki se jih trošta le z takim "bratstvom", kam naprej pa ne pusti, kmalu nasitijo, ker spoznajo, da je tako "bratstvo" votlo na znotraj in tudi okrog na zunaj ga ničesar ni.

To se pa v nobenem slučaju ne tiče srbskega naroda, srbski narod je dober narod, pošten narod, kar se o beograjskih cincarjih ne more reči.

Kako bo po tej vojski z jugoslovanskimi narodi? Seveda smo mi za združeno Jugoslavijo. O tem ni govora. Kljub vsem notranjim homatijam, pa bile kakoršnekoli smo mi preje za Jugoslavijo, kakor pa za kako drugo kombinacijo. Brez Jugoslavije ni ne slovenske, ne hrvatske, ne srbske bodočnosti. Ampak pri vsem tem moramo računati na neka dejstva, ki že obstoje in še na one, ki znajo nastati. Največjo zagonetko tvori vprašanje bodoče Hrvatske. Od te rešitve je odvisno vprašanje Slovenije. Hrvatska leži vmes med Srbijo in Slovenijo. Če se zgodi kaj s Hrvatsko, da bi ostala izven jugoslovanskega kroga, bodisi celotno ali le delno, bi bil to hud udarec tudi za Slovenijo.

Hrvatje so se upirali vse skozi tekem zadnjih 20 let. Nekateri voditelji so sicer bili jugoslovanskega duha, ampak to so bili le osamelci otkoči v hrvatski javnosti. Vobče so se pa Hrvatje zadržali dokaj čudno. Svoje rvanje so utemljevali na razne razloge, ki so bili vsled cinarske politike v Beogradu za Hrvate res škodljive in krivične. Vobče pa Hrvati niso bili nikoli zadovoljni. Ali bodo hoteli nazaj v stari okvir. Nekateri pač — vsi? — Bog ve! In če pride od tega, da bi Hrvatje ostali zunaj Jugoslavije — kaj naj potem pričakujemo, da se zgodi s Slovenijo?

Poreče kdo: bedasto vprašanje in bedasta bojazen. Se strinjamo, če bi bilo kje gotovo jamstvo, da ko sonce svobode zasije nad Balkanom, da se takoj vrne stari okvir. Kaj pa če se ne?!

Pa so še druge skrbi! Anglija politično šiva, da po tęgne čimpreje bi se dalo Italijo proč od ošiča. In do tega zna priti kar čez noč. Nemčija naj samo malo opeša, da se bodo pokazali znaki, da Nemčija ne bo zmagala, Italijani bodo prvi, ki ji bodo obrnili hrbet. Baš te dni se nekaj o tem govori. Celo se sliši, da Nemci zbirajo vojaštvo ob Brenerju in Italijani na drugi strani. Mogoče izmiš-

ljeno, mogoče tudi da ni. Kar se Anglije tiče, bi ta dala Italiji če treba ves Balkan, samo da bi jo potegnila proč od Nemčije. Zato je kar mogoče, da bi Italija zahtevala, v takem slučaju, da ostane Hrvatska pod njenim uplivom, kakor sedaj. In Angliji, kaj ji je za Hrvate!

Dal Bog da do kaj takega nikoli ne pride! Dal Bog da ostane to samo pri sanjah! Ampak kaj, če pride? Kaj bi to pomenilo za Slovenijo? Nas kar boli, ko na to le mislimo, ne da bi še odgovarjali. In vendar lahko to postane dejstvo.

V aprilu, maju in juliju smo objavili članke in povdarjali, kako velika je potreba, da se začne delati politično propagando za svoboditev vseh Slovencev, ki so zaslužnjeni v Istri, Primorski, Goriški zadnjih 23 let. Zganil se ni doslej še nihče in kakor zgleđa, se bo težko kdo zganil tudi v bodoče. Narod, ki za svoje lastne interese nima smisla za žrtvovanje, in to v takih odločilnih časih, kakoršni so sedaj, ima malo pričakovati in upoštevati bo tako, kakoršno je njegovo zanimanje. To je dobro, da si zapomnimo!

KAJ NOVEGA MED SLOV. FARMARJI

Willard, Wis.

Večkrat se kak poročevalec lista brezobzirno izrazi češ, kdor nima kaj poročati, o pa pisal o vremenu. — Resnica pa je, da je poljedelec, za svoj življenjski obstanek ravno tako odvisen od vremena, kot industrijski delavec od tovarne. Tudi dež je potreben, ki daje rast zemlji. Vendar smo ga to jesen dobili v tako obilni meri, da so že nekateri farmarji v resnih skrbih, da jim ne bodo jesenski prideški uničeni. Običajno "indijansko poletje" bi nam v tem času zelo dobrodošlo.

Tukaj se je ponesrečila Miss Mary Snedic, hčerka Mrs. Snedic. Ko je imela opravka s konji, je dobila hud udarec na nogo, tako da je bila potrebna zdravniška pomoč. Dobri deklici želimo hitrega okrevanja.

V nedeljo dne 26. oktobra, na praznik Kristusa Kralja, bomo imeli v naši cerkvi trinajsturno pobožnost čiščenja Presv. Rešnjega Telesa. Za to priitiko bomo imeli v svoji sredi spoštovanega in priljubljenega duhovnika č. g. Alojzija Medic OFM. iz So. Chicago, Ill. Vsi farani ste vabljeni ta dan, da se pridružite žastilcem Presv. Rešnjega Telesa. Če kedaj, je prav gotovo potrebna molitev sedaj v teh težkih časih svetovnega razdejavanja, krvoprelitja in strašnega trpijenja, katero je zadelo na tako kruti na čin tudi naše soproste in sestestre v stari domovini. Grozote in skrunjenja, ki se dogajajo nad ubogim našim narodom, si je težko predstavljati. — Zahvalimo se ta dan Bogu za tlagostanje in svobodo vere, katero uživamo v priljubljeni deželi miru in svobode.

Pozdrav vsem prijateljem in čitateljem!

F. Perovšek

NOV ODSEK ZA POMOČ DOMOVINI

Lorain, O.

Javnosti naznanjamo, da smo tudi mi v Lorain-u u 'anovili sekcijo za pomoč v staro domovino in to samo za Slovence. Prejemali bomo prispevke in prirejali razne prireditve, kakor bomo videli, da je potrebno. Vsaka naša seja ali prireditev,

bo objavljena potom čaropisja o pravem času. Dolžnost vseh zavodnih Slovencev je, da gredo nam na roke, ker s tem pomagajo svojem okraj morja, ki grozno trpe. Odbor bo storil kar največ bo mogel, za to prekoristno idejo.

Odbor te sekcije je siedeči:

Mary E. Polutnik, predsednica; Louis Balant, podpredsednik; John Bruce, II. podpredsednik; John Tomazic, III. podpredsednik; Matilda Ostanek, tajnica; Hermina Zortz, blagajnica. — Nadzorniki: Angela Kozjan, Frank Ravnikar, Lillian Tomazin, Michael Cerne, Ludwig Vidrick. — John Kozjan, predsednik publicijskega odbora.

Vsi tajniki društev imajo za pomagati pri oglaševanju in tvorijo publicijski odbor.

Gospodarski odbor: Frances Jevic, Frances Dougan, John Brence, Stanley Rus, Agnes Mejak, Frank Jevic.

Matilda Ostanek, tajnica

NA IZLETU V CHICAGO IN DRUGO IZ SHEBOYGANA

Sheboygan, Wis.

Ameriško Slovensko Združenje lepo napreduje v Sheboyganu, zato je zopet priredilo jako zanimiv izlet v Chicago, Ill. 27. sept. Najprvo smo se ustavili v Brookfield Zoo. Takoj ko smo izstopili iz busa, sta že prišla nam nasproti dva Slovence, ta gospod Fajfar in gospod Krapenc ter sta nam razkazala sloveči zverinjak. Vse nas je tako zanimalo kar smo videli, da smo kar na vse drugo pozabili. Najrajši bi bili še tam ostali, ker je toliko zanimivosti v tem zverinjaku, da se človek kar nagledati ne more.

Potem smo se podali na Blue Island Ave. k Mr. in Mrs. Anton Golenko. Tam so nas že pričakali zastopnik Jugoslovanskega generalnega konzula v Chicagu gospod Sešljija, in vsem dobro poznani gospod J. Jerich, urednik Amerikanskega Slovenca. Potem se podamo skupaj k obedu, katerega je pripravila gospa Golenko. Najlepšo hvalo ji izrekamo za njeno postrežljivost in tako okusno kosilo, katerega zna pripraviti le gospa Golenko. Ko je bil obed končan, je gospa Ma-

ry Fale, predsednica tega združenja predstavila g. Sešljija, kateri je to skupino lepo pozdravil in v kratkih besedah razložil trpljenje našega naroda tam v Jugoslaviji. Nato je bil predstavljen urednik Amerikanskega Slovenca, g. J. Jerich. Lepe besede, katere je spregovoril g. Jerich, bodo ostale nam živo v spominu. Najlepša zahvala gospodu Jerichu in gospodu zastopniku generalnega konzula, g. Sešljija. Zatem sta g. Fajfar in g. Krapenc zapela par prav lepih pesmic, tako, da sta družbo razveselila in poživila, da bi kmalu pozabili da smo prišli v Chicago zato, da si se kaj več ogledamo. Za zaključek je pa še sheboyganska skupina zapela narodno himno.

Takoj nato smo se podali z našim spremstvom proti tiskarni Amer. Slovenca. Ko smo prišli v tiskarno nam je g. Jerich vse le razkazal in razjasnil kako se tiska list Amer. Slovenec. Vsi smo ga prav z zanimanjem poslušali. Marsikateri izmed nas ni mislil poprej, dokler si ni ogledal te velike stroje, kako se tiska papir in da je to tako težavno in odgovorno delo, in da so s tem zvezani jako veliki stroški. Samo to je žalostno, ker se mi premalo zavedamo, kaj pomeni slovenski list za nas Slovence. Brez slovenskih listov tukaj v Ameriki bi bili mi ravno tako kakor črede brez pastirja. Listi so naši najboljši prijatelji, učitelji, in svetovalci, ker iz njih se učimo in izvemo vse kaj se godi po svetu, čitamo vse novice in potek življenja, da lahko potem rešujemo dobro od slabega in tako naprej. Zato podpirajmo posebno slovenske liste kolikor je v naši moči.

Toraj ko smo si tiskarno ogledali smo se podali na buse, tudi dva naša spremljevalca, g. Fajfar in g. Krapenc sta šla z nami na buse, da sta nam razkazala in razložila pomen tega mesta Chicago. Peljali so nas skozi Washington Park, Grant Park in Lincoln Park. Samo žal, da je bil čas tako kratek. Ko smo se pripeljali ven iz mesta, je bilo že skoraj temno. Sta se morala naša dva gospoda ločiti od nas. Prav žal nam je bilo, da sta nam morala zapustiti ker sta tako inteligentna in vesela posebno še taka pevca, da je veselje jih poslušati, prav za tako družbo. Skupno vam izrekamo zahvalo. Sheboygančani vas ne bomo izlepali po zabolji.

Sedaj pa še malo kako se gibljemo doma v Sheboyganu. Zadnja redna seja se je vršila 30. sept. Na tej seji se je razpravljalo več koristnih reči. Predsednica je pozivljala vse tiste, kateri še niso ameriški državljani, da naj pohajajo v večerno šolo, katere se je zopet pričela. Slovenci bodite zavedni in potrudite se da postanete ameriški državljani. Gotovo vsak izmed vas čita strašne in žalostne novice, ki prihajajo dan za dnem iz starega kraja. Kako preganjajo in mučijo naše ljube starše, brate in sestre. Premislite kako njim srce poka od žalosti, ko morajo zapustiti njih lastno hišo in grudo, na kateri so se tako mučili leta in leta, pa morajo iti umirati v tuje kraje. Uboga Slovenija, kaj si zakrivila, da te tako kruto preganjajo? Oh kako veseli in srečni bi bili oni tam, ko bi mogli biti tukaj med nami v

tej ameriški deželi! Zatoraj mi, ki smo tukaj, ne pozabimo naših nesrečnih bratov in sester okraj morja.

Vsak najmanjši dar bo dobro došel. Oddajte ga Jugoslovanskemu Pomožnemu Odboru, Slovenske Sekcije šte. 4. Moramo priznati sheboyganskim Slovence in Slovenkam, da tako lepo složno delujejo skupaj za Rdeči križ. Da se še bolj pospeši delo za Rdeči križ, je predsednica od A. S. Z. priporočala na zadnji seji, da se upusti zanimanje za gospodinske krovke in posvetimo ves naš prosti čas, kolikor je mogoče, za Rdeči križ. Prosimo vse sheboyganske žene in dekleta, katere imate le kaj časa, da se nam prijavite in pridružite, ker dela je dosti za vse. Pred par dnevi sem sprejela poročilo od glavne načelnice, da so zopet dobili velikansko zalogo za obveze delati, da jako potrebujejo še veliko več pomoči. Toraj, ne odlašajte, ker vsakega izmed nas je dolžnost, da nekaj pomaga ako ne finančno pa z delom!

Pozdrav vsem Slovincem širom Amerike.

Mary Fale.

IZDELOVANJE AUTOMOBILOV SE OMEJI

Washington, D. C. — Kot se je zadnji terek izvedelo, namerava vlada izdati naročilo avtomobilskim podjetjem, naj znižajo produciranje avtomobilov v prihodnjem mesecu za več kot 50 odstotkov. Predvsem bo odredeno, da se vsi deli, pri katerih se uporablja nikel, kromij, cink in medenina, kakor svetli odbijachi in podobno, domala ukinejo, da se ta kovina prihrani za obrambne svrhe. Kakor se ugotavlja, bo v januarju dovoljeno, izdelati le nekaj nad 200,000 avtomobilov, dočim se jih je v letošnjem januarju izdelalo nad 411,000. Sliši pa se, da se bo produkcija še nadalje zniževala, da ne bo končno dovoljeno, izdelati več kakor 52,000 avtomobilov na celo leto.

NAZILJI ODSTRANILJO FRANCOŠKE MORNARJE IZ NJIH SLUŽBE NA PARNIKIH OSIŠČA

Bern, Švica. 1. okt. — (ONA) — Iz diplomatskih virov se poroča, da nameravajo nazilji odpustiti nekaj tisoč francoskih mornarjev z vojne in trgovske mornarice. — Poroča se dalje, da bo osišču vsled tega zelo primanjkovalo mornarjev za operacije v sredozemskem in Črnem morju. Pravijo, pa da bodo moze za to službo že dobili. Baje so za bičali francoskim listom, naj tega ne omenjajo, kajti nobeden teh ne bo prišel domov na obisk.

NAROČNIKOM GRAMOFONSKIH PLOŠČ

Naročevalcem gramofonskih plošč naznanjamo, da je uveden od 1. oktobra 1941 poseben zvezni davek, ki ga morajo plačevati izdelovalci od teh izdelkov. Iz tega vzroka so se gramofonske plošče podražile. Naša knjigarna prodaja zdaj Columbia plošče po 55 centov komad in Vocalion plošče po 40c. in Victor plošče po 80c. To je s poštino. Toliko v vednost naročevalcem slovenskih plošč.

Knjigarna Am. Slovenec.

Dogodki

med Slovenci po Ameriki

Zanimiva prireditve

Chicago, Ill. — Mr. John R. Palandech bo v nedeljo 19. oktobra popoldne podajal prav za narodni program v Hrvatski narodni dvorani na 9620 Commercial Ave., v So. Chicagi, ob proslavi 36 letnice njegovega lista in osemletnice njegovega Jugoslovanske radio ure. Na programu nastopi tudi priljubljen Prešernov kvartet in pa odlični Plutovi trojčki, ki so za svoja izvajanja na električne havajske kitare že prejeli prvo nagrado. Poleg tega bodo na programu najboljše narodne pesmi in melodije, slovenske hrvatske in srbske. Zelo bodo olepšali program tudi vabljivi narodni plesi. Spomine na lepoto naše stare domovine bodo pa vzbujale krasne premikajoče slike v naravnih barvah, kakoršne še niso bile kazane v Chicagi. Pridite rojaki v velikem številu in uživajte krasni narodni program. Začetek bo ob 2:30 popoldne.

Vile rojenice

Cleveland, O. — Vile rojenice so napravile oni dan obisk pri družini Mr. in Mrs. William Gorse na Locherie Ave. in jim pustile za spomin krepkega sinčka prvorojenca, ki so se ga na moč razveselili. Ime srečne matere je bilo pred poroko Frances Cesnik iz Collinwooda. — Prijatelji izražajo častitke!

Poroka na zapadu

Rock Springs, Wyo. — V tukajšnji slovenski cerkvi sv. Cirila in Metoda sta bila v soboto 4. oktobra poročena Dr. Paul A. Kos in Bertha Potochnik. Poročne obrede je opravil Rev. Aloysius Potochnik OSB iz Canon City, Colo., brat neveste, ob asistenci domačega župnika Rev. A. Gnidovca in pomožnega župnika župnije Zal. Matere božje. Ženin Dr. Kos je sin slovenskih staršev Paula in Marije Kos, nevesta je pa najmlajša hči Franka in Terezije Potochnik iz tega mesta. — Bilo srečno!

Cerkveni bazar

So. Chicago, Ill. — Kakor vsako leto, bomo tudi letos imeli cerkveni bazar in sicer koncem prihodnjega meseca. Priprave za bazar so že v teku in pričakovati je, da bo letošnji bazar uspešen.

Poroka v Clevelandu

V cerkvi sv. Vida sta se zašnjo soboto 11. oktobra poročila Miss Lillian Judnick iz E. 74th St. in Mr. Joseph R. Koprivec iz E. 76th St. Poroka je bila s sv. mašo. — Poročencema žele prijatelji obilo sreče v novem stanu.

Katoličani so tako močni, kakor je močno njihovo katoliško časopisje.

POSLUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko Radio ure od 9. do 10. ure dopoldne na WGES postaji, 1360 kilocycles.

KUALA, HČER KALE

(310)

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

Velika opica je kmalu pograbila Tommyja za roko. Ko ga je pogledala so se ji vzbudili spomini.

Ta opica je bila Kuala, hči opice Kala, ki je bila Tarzanova hranilna mati. Sedaj ima tudi ona, kakor njena mati, malega človeka, ki ji nadomesti sina.

Naglo ga je objela s svojimi kosmatimi rokami in ga pritiskala na se. Tommy je pa v strahu kričal na vse grlo.

Tedaj sta prišla mlada leva. V strastnem prirojenem sovraštvu do opic, sta se pripravila k napadu.

THEN THE LION CUBS APPEARED. FIRED BY THEIR IN-BORN HATRED FOR APES, THEY CHARGED

70-LETNICA FARE SV. ŠTEFANA V MINNESOTI

Naseljevanje Slovencev v Minnesoto se je pričelo kmalu po prihodu prvih slovenskih misijonarjev med odotne Indijance. Father Lovrenc Lautičar, kateri je že leta 1856 dal svoje življenje za svoje ovce, ko je na potu nazaj domov od bolnika zmrznil, je bil najbrž prvi za Baragom, ki je stopil na minnesotakata. Prav kmalu za njim pa so prišli še drugi misijonarji iskati izgubljene ovce, kakor Franc Pirc, Jožef Buh, Ignacij Tomažin, Jakob Trobec, pozneje škof v St. Cloud. Nekaj kasneje tudi Simon Lampe in Roman Homar, kateri še živi in se še danes nekoliko ukvarja z Indijanci.

Prvi slovenski naseljenci so se pomešali z Bavarci okoli okraja St. Joseph. Tam je bil Noč, čigar soproga je bila sestra Fathra Pirc. Tam so se ustavili tudi Anton Pogačnik, Jože Uderman, Janez Vouk in še nekateri, ki so dospeli tja med leti 1860 in 1865. Kmalu nato pa so prihajali še drugi, kateri so jo mahnil bolj globoko proti severu in se potaknili sem ter tja po temnem gozdu, čigar vrhovi so se že stoletja zibali nad rodovitno zemljo in dajali zavetja številnim Rdečkožcem, jelenom, volkovom in drugim živalim, ki so nemoteno hodile svoja pota med drevjem in si iskale živeža.

Drug za drugim so prihajali novi naseljenci. Kupovali so zemljo ali pa jo dobivali zastoj od vlade. Postavili so si iz hlovdov narejene kočice in se takoj podali na delo trebljenja zemlje za polje in travnike. Naselbina je rasla tako, da omenjata Fr. Tomazin in Buh, ki sta Slovence preskrbovala v dušnem oziru, leta 1871 že sledeča imena: Blenkuš Andrej, Blenkuš Janez, Dobravec Matija, Ferže Martin, Hlebanja Janez, Hlebanja Gregor, Jaklič Blaž, Kapus Anton, Legat Blaž, Lipovec Andrej, Mrak Anton, Novak Anton, Oman Tomaž, Peternel Gregor, Peternel Jakob, Plemel Jernej, Pogačnik Gregor, Rekar Janez, Rekar Lovrenc, Rainer Janez, Šimnič Andrej, Šimnič Jurij, Škantar Janez, Smolej Janez, Šaubah Franc, Vouk Valentin, Zumer Janez, in morda še kateri, ki slučajno ni omenjen.

Za njih dušne potrebe sta skrbelo po največ misijonarja Buh in Tomazin. S prva so imeli božje službe enkrat na mesec v privatnem stanovanju Gregor Pogačnika, včasih tudi pri Kapusovih. Ko pa je bilo toliko ljudi, da so si upali postaviti malo cerkvice, so šli na delo. Kupili so 40 akrov zemlje od St. Paul Pacific Rail Road Co. za \$300 in začeli takoj z privarjavanjem lesa in drugega potrebnega za gradbo. Les to obdelali s sekirami, naklali tudi hrastovih deščic za streho in začeli so. Spomladaj leta 1871 je že stala nova cerkvična, prva slovenska cerkev v Ameriki, 50 čevljev dolga in 30 čevljev široka s kakim 50 čevljev visokim stolpom, v katerega so obesili šest centov težak zvon. Drugo nedeljo po Veliki noči, to je bilo 23. aprila 1871, je Rev. Ignacij Tomazin cerkev blagoslovil in daroval prvo sv. mašo v prvi slovenski cerkvi v Ameriki. Lahko si mislimo, kako veselje je zavladalo med tamošnjimi slovenskimi naseljenci. "Kar samo se nam je smejalo," je pravil moj stari oče, Blaž Legat, "in kdor je imel družino, ženo ali pa dekle še tam na Kranjskem, je takoj pisal po njo, ali po nje." Cerkvi so dali za patrona sv. Štefana in od takrat se tisti okraj imenuje St. Stephen.

Od takrat naprej se je število šentštefanskih faranov množilo hitreje, kot kedaj. Naraščaj je prihajal največ po naravni poti. Pri vsaki hiši (družini) so imeli vsako leto enega novega člana. Če gledam nazaj v preteklost, vidim zelo malo družin, katere bi imele manj kot osem do dvanaest otrok. Prihajali pa so seveda tu-

di novi naseljenci iz Gorenjskega, vendar pa ni štela odotna slovenska skupina nikdar več kot 75 družin.

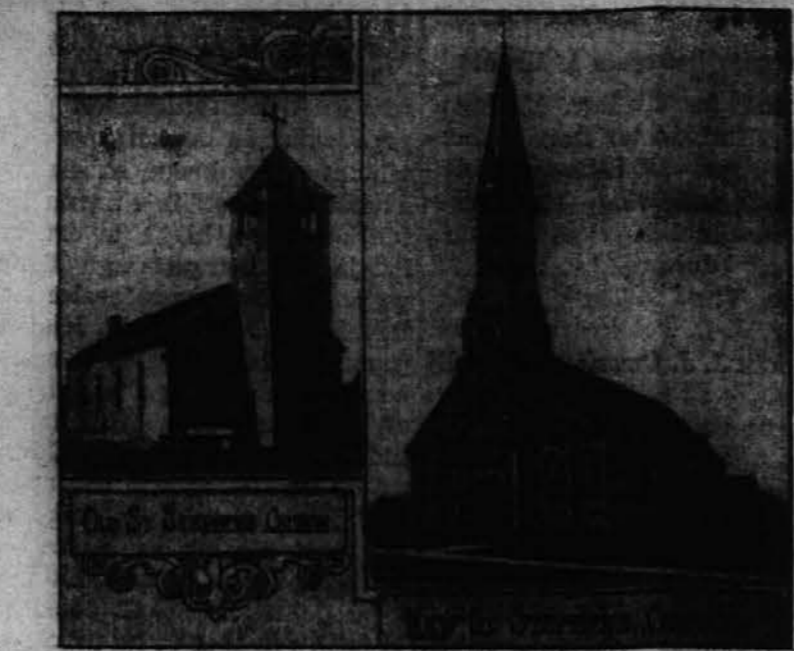
Veliko so trpeli ti pionirji, da so si napravili toliko polja sprva, da so si pridelali vsakdanji kruh. Cel teden je pot lil iz njih čela. In vendar se niso izgovarjali ob nedeljah, da so preveč zmučeni, da bi šli v cerkev, čeprav so nekateri stanovali tri milje in več od cerkve in so po veliki večini hodili peš. Prišli so skupaj vsako nedeljo v svoji mali cerkvi, molili rožni venec, če ni bilo "gospoda", da bi maševali. Sprva so prihajali njih dušni pastirji vsake tri ali štiri tedne. Za Buhom je prišel Father Tomazin, za Tomazinom pa Fr. Vincens Šifrer OSB., potem Fr. Ciril Zupan, sedaj v pokouju v Canon City, Colo. Za njim je bil Rev. Roman Homar OSB., potem Rev. Mihael Tušek, za njim Rev. Joseph Knafelc. Zadnjih 40 let pa župnikuje tam Rev. John Trobec, nečak škofa Trobca, kateri je tudi preživel svoja zadnja leta v pokouju pri sv. Štefanu in sedaj tam počiva med drugimi pionirji. Zadnjih 40 let odkar ima fara sv. Štefan svojega lastnega župnika, ima vsako nedeljo vsaj dve sv. maši.

Pod marljivim in spretnim vodstvom sedanjega župnika, Father Trobca, so zgradili leta 1904 krasno in prostorno novo cerkev. Nekaj let pozneje so dozidali in povečali župnišče, pred par leti pa so postavili iz opeke zgrajeno krasno dvorano in vse to tudi plačali, dasi še danes fara ne šteje preko 80 družin. Iz visokega stolpa cerkve sv. Štefana pa pojejo 4 zvonovi svoje vesele ali pa žalostne pesmi, kakor življenje odnotnih vrlih faranov nanese in slučaj zahteva. Vsak dan vsaj trikrat pa naznajo njih bronasta usta uveločenje Božjega Sina in ključje farane k molitvi. In še danes je navada, da se farmar odkrije, se prekriža, ko zasliši zvon in moli angelovo češčenje. In še danes tretji, deloma četrti rod živja tisto trdno praktično vero svojih pradedov, ki veli človeku ob nedeljah odložiti vse, kar se le da odložiti, se kvišku ozreti proti nebu ter z navzočnostjo pri sveti maši častiti, prositi in hvaliti Boga, od katerega je odvisno vse. In še danes po pet in sedemdesetih letih prvih prišlecev v ta kraj, ni niti jednega brezvernega ali pa odpadlega potomca, dasi so razkropljeni po celih Združenih državah v vseh močočih poklicih visoko šolani in tudi ne višje kot iz petega razreda.

Župnija sv. Štefana praznuje letos 70 letnico svojega obstanka. Umevno je, da ni izmed prvih naseljencev nikogar več med živimi, pač pa počivajo že vsi poleg cerkve kamor prihajajo njih potomci ob nedeljah in večkrat tudi med tednom, prilivati cveticam, ki rastejo po grobeh njih pradedov. Po domovih, kjer so pred dolgimi leti delali in se trudili prvi slovenski naseljenci, sedaj gospodarji in se suče tretji, deloma tudi četrti rod, ne več v kočah kot so jih postavili njih stari očetje ampak v primerno modernih hišah, sredi moderno obdelanih farm.

70 let je v svetovni zgodovini kratka doba. V zgodovini slovenske v Ameriki pa to ni malo. Posamezni Slovenci so prihajali sem in tja gotovo več let popreje, morda več kot sto let nazaj. Toda naselbine ali fare je ni v Ameriki, ki bi po starosti pressegala šentštefansko. Zato čestitamo tem potom župljanom, kakor tudi g. župniku na tako vrlom napreduku. Onim pa, naj bo ohranjen blag spomin, njih duše pa naj uživajo zasluženo plačilo pri Bogu.

V spomin vsem onim, kateri so že odšli v večnost, bodisi farani, bodisi župniki, bodo praznovali sedanji naslednji 70

STARA CERKEV SV. ŠTEFANA NOVA CERKEV SV. ŠTEFANA
v (Boristu) Rice, Minn. v (Boristu) Rice, Minn.

ZA NAŠE GOSPODINJE

KD AJ JE ČAS ZA NASKOK NA MOLJE?

Kaj molji žro; volno., kožu-hovino, perje, ščetine in žimo.

Kaj jim je všeč; mir, tema, toplota, umazanija.

Kaj sovražijo; nemir, izte-pavanje, prepah, sapo, mrz, dišave, tiskarsko črnilo, poper, smrekov les, petrolej, trepen-tin, nafalin, flit, žveplo, form-alin in podobno. Po vsem tem si sestavi bojni koledar, ki je približno takole:

Koledar moljev.
Prosinec. (V toplih sobah le-tajo molji tudi pozimi.) Moti jih, kolikorkrat utegneš. Izte-paj, krtači, daj sviri na pre-pih in mrz!

Svečan. (Ležejo jajčeca.) — Pazi na nje, najrajši imajo nevidne prostorčke na šivih, gubah, robovih, našitkih, žepih. Ovi oblike, ki so ne nosijo vsa-ki dan s časopisnim papirjem. Prezračni omare.

Sušec. (... ena samica po 200 jajčec.) Daj dragoceno krzno k krznarju varstvo. O-čisti vsa zimska športna obla-čila (če le moreš jih operi.) Zavij vsak kos vsaj v časopisni papir, daj jih v trde škatljce. Ne pozabi na klobučevinasto o-buvavo in na galoše s podlogo! Dodaj še kako sredstvo zoper molje!

Mali traven. (Čez dva ali tri tedne izlezejo ličinke, si nare-dijo iz volne hišico, tako da so nevidne in začno žreti.) Če je kak sončen dan, iztepaš in pre-zračiš vse stvari, ki so jim molji nevarni, predvsem skrtači žep-e, robove, našitke na oblekah, daj svežega časopisnega pa-pirja ali dišave zoper molje, ob-daj znotraj omaro z ovojnim papirjem.

Veliki traven. (Žro do 70 dni. Pozor, to je najnevarnejši čas!) Tista volnena oblačila, ki so uporabljiva vse leto, daj dobro očiščena v časopisni pa-pir, tako kopalne obleke in drugo. Daj v omaro.

Rožnik. (Zabubijo se in čez 14 do 44 dni zleti moljev me-tulček na dan.) Ne pozabi pregledati vreče s krpami, o-mare z volnenimi stvarmi, na-gačene živali.

Mali srpan. (Molj zleti ko lipa zadehti.) Če kam odpotu-ješ na velike počitnice tedaj prej iztepi vse blazinasto po-hištvo, preproge itd. Daj po-vsod naftalina, na preproge položi časopisni papir, posuj jih s praški zoper molje, zvij jih skupaj, zavij v ovojni papir ali rjuhe. Blazine in odeje

letnico na poseben način: Imeli bodo misljon zadnji teden tega meseca, to je od 26. oktobra pa do 2. novembra. S tem se hočejo Bogu zahvaliti za vse številne milosti in dobrote, ki so jih po usmiljenju božjim uživali oni sa-mi in njih predhodniki. Obenem pa želijo poživiti se v tisti sv. veri, ki je najdragocenejši biser na zemlji, kajti: "Kaj pomaga človeku, če si cel svet pridobi, svojo dušo pa pogubi?..."
—List ki ga je veter odnesel.

SHRANI V OMARO, KJER IMAŠ ŽE SHRANJENA OBLAČILA, ZAVAROVANA ZOPER MOLJE.

Veliki srpan. (Drugi zarod nastopi. Mladi molji ležejo jaj-čeca in čez 2 do 8 tednov pogi-nejo.) Osnazi omare in predal-nike, žveplaj, da daš vanje zimska oblačila.

Kimovec. (Samica zleže do

200 jajčec.) Če doživiš še kako presenečenje moljev, mogoče v kakem blazinastem stolu, v mod-rocu ali pernici, pa čaj te stva-ri v kemično čistilnico.

Vinotok. (Ličinke so zlezle ven, si naredo hišico in žro.) Pozimska oblačila prezračiš v sončnih dneh, da se znebijo vonja po naftalinu. Zavij tiste stvari ki jih takoj ne potrebu-ješ, že v nov časopisni papir brez praškov zoper molje.

Listopad. (Žro do 70 dni. Pozor ta čas je najbolj neva-ren!) Kot pametna gospodinja poskrbi že sedaj, kupi si za bo-žična dela volno zoper molje.

Gruden. (Zabubijo se.) — Zdaj pa malo počivaj v boju zoper molje saj se že v prosincu začne iznova.

Zdaj vidimo, koliko truda zahteva boj zoper molje. Vse ženske naj se ga udeležujejo in naj delujejo na to, da bi bili volneni blagovi že za prodajo tako kemično predelani, da ne bi moljem nič več dišali.

PRIPRAVA NEKATERIH JEDI

Goveji rep z makaroni

Deni v kozo žlico masti, pol na koleščke zrezane čebule, ko-šček korenja in lorberjev listič. Na to položi 4 funte posoljene-ga repa in pol funta surove prekažene svinjine, prilij malo

juhe in počasi pari dve do dve in pol ure. Potem prilij k repu pol pinta precejnega padžni-kovega soka ali tri cele para-diznike in zajemalko juhe. Ko je vse skupaj še malo povrelo, zreži rep in svinjino na koščke, zloži na krožnik ter malo s so-kom polij. Posebej v kozi imej že pripravljene makarone, ku-hane in ocejene. Precedi na nje ostali sok in daj oboje k obedu. Za priboljšek lahko po-treseš makarone z naribanim sirom.

Krompirjevi cmoki s češpljami

Fino zmečkaj v slani vodi kuhanega krompirja. Nareži na kocke tričetrt funta kruha in ga zabeli z dvema unčama masti, v kateri si scvrta drobno sesekljano čebulo in peteršilj. Nato zmešaj krompir, kruh in malo več kot četrt funta moke ter malo soli v testo, iz katere-ga izoblikuješ za jabolko debele cmoke. V sredo vsakega potisni eno svežo češpljo brez koščice. Kuhaj v vreli slani ve-di 10 do 15 minut, kuhane zloži v skledo ter jih zabeli s čebulo cvrto v masti in drobtinami in jih daj poleg gulaža ali obare na mizo.

Korenje
Olupi rumeno korenje, zri-baj na rezine in ga skuhaj v vre-

li vodi. Naredi prežganje iz presnega masla ali masti in moke, prideni kuhano ocejeno korenje, premešaj kot repo, zalij z juho, osoli in še malo po-kuhaj.

PREGNAN HOLLANDEC SVARI ROTERDAMCE

London, (ONA). — Uradni radio holandske vlade v pregnanstvu svari mestno prebivalstvo v Rotterdamu, da naj se pribavljajo ki žive v bližini morske luke v Rotterdamu, izselijo, da se obvarujejo pred angleškimi bombnimi napadi. — Radijsko poročilo omenja, da odkar angleški letalci napadajo važne pomorske luke, kot so Hamburg in Bremen, je postal Rotterdam zelo važno transportno središče za Nemce pri njihovem oboroževanju in izvažanju vojne-ga materiala, da je zavezni-kom, v njihovih lastnih intere-sih naravnost potreba, da tako središča popolnoma uničijo, kjerkoli jih opazijo v od nazi-jev zasedenih krajih.

Defense Savings Bonds, Se-ries E. are available in deno-minations as low as \$25, ma-turity value, the cost of which is \$18.75. Ownership of Series E Bonds is limited to \$5,000 maturity value of Bonds issued in any one calendar year.

Naročnikom "Amerikanskega Slovenca"

To le naznanilo pišemo z veliko nevoljo, pa ni drugače, ni pomoči, pisati ga moramo.

"AMERIKANSKI SLOVENEK" SE BO PODRAŽIL.

Teško je nam, ki moramo to le naznanilo pisati in objaviti, pa vemo da bo težko Vam, ki ga čitate.

Toda za vsako stvar na svetu so gotovi razlogi. Zato naše prevdarne in razsodne naročnike prosimo, da predno izrečejo kako obsodbo glede tega, prečitajo naslednje:

Cene blagu in raznemu materialu so se dvigale pol-goma že par let nazaj. Odkar se je pa začela sedanja vojna v Evropi pred dvema letoma, gredo cene stalno navzgor. N. pr.:

Papir za list nas stane letno zdaj nad \$900.00 več, kakor pred tremi leti.

Svinec, ki se rabi za stavo čitva na stavnem stroju je stal pred tremi leti okrog 7c funt, danes je blizu 12c funt.

Tinta se je podražila, in podražile so se vse druge po-treščine.

Dalje odkar so prišli v veljavo sedanji socialni zakoni, je cela vrsta novih davkov, ki jih preje ni bilo. Podjetje mora plačevati od plačilne liste 1% za starostno pokojni-no, ki se bo kmalu dvignila na 2% in pozneje na 3%. Za brezposelno zavarovanje je treba plačevati od plačilne li-ste po 3%, od vse naročnine v državi Illinois moramo pla-čati tudi prodajni davek, do julija je bilo po 3%, zdaj je po 2%. Prodajnega davka mi nismo računali, ker nismo ho-teli vsakega bremena naprtiti naročnikom, dasi drugi to delajo.

Vsa ta bremena, ki se vedno višajo smo doslej nosili sami, če tudi je bila pri tem naša tiskovna družba priz-ačeta. Toda dokler se je le količjak dalo smo rinili in od-lagali vsako podražitev, ker vemo, da se jo vsak boji in jo vsak sovraži.

Smo pa zdaj pred novo zadevo, preko katere pa ne moremo, ne da bi prišli do podražitve.

Osobje tiskarne, kakor tudi ostalo osobje pričakuje in je tudi upravičeno do gotovega povišanja plač. Naše osobje dela še za isto plačo, kakor je delalo vse skozi te-kom zadnje krize. Delavci drugod so te zadnja leta do-bili že večkratno povišanje plače. Razlogi za to so, ker se življenjske potrebščine stalno dražijo. Tega Vam ni tre-ba razlagati. Saj sami vsi kupujete po trgovinah in vidi-te in čutite, kako gre vse navzgor. Od zobotrebca pa do zadnje stvari, ki jo potrebujete za dom in drugo je zad-njih par let precej dražje, kakor je bilo. In še vedno višje cene se vsemu obetajo. Kdor hoče živeti, mora za vse več plačati. Logično je, da delavci morajo dobiti več denar-ja za svoje delo, drugače izhajati ne morejo. Če se jim ne bo ugodilo, bodo pustili in šli drugam, kjer bodo imeli bolj-ši obstanek, kakor tu.

List dnevnik podjetju ne prinaša dobička, kakor ga ne prinaša noben drugi slovenski dnevnik. Z listom samim je še zguba. Posebno zadnja leta, ko je oglaševanje pa-dlo skoro na ničlo. Vojna je ustavila potovanja v Evro-po, tako je še tistih par oglasov od parobrodskih družb iz-ginilo. List je imel stalno tudi po par sto naročnikov v Jugoslaviji. Tudi to je zdaj odpadlo. Pri takem malem podjetju se pa pozna vsak cent. Zguba pri listu je zdaj večja. S zgubo se pa dolgo voziti ne da. To ve vsak. Ali naj list uničimo s tako zgubo? To bi bil pravi narodni greh. Katoliški slovenski dnevnik je nam še krvavo po-treben. Kako težko in s kolikimi žrtvami smo prišli do

njega in zdaj ga naj bi kar tako le pustili, da izgine. De tega ne sme še priti. Kaj torej? Dvigniti mu je treba na-ročnino, da bo mogoče vsaj kriti njegove izdatke.

Zato objavljamo to naznanilo vsem našim naročni-kom, da list "Amerikanski Slovenec" se bo podražil za \$1.00 na leto z dnem 20. novembra 1941.

Tako bo list "Amerikanski Slovenec" od 20. novem-bra 1941 stal kakor sledi:

- Za Združene države .....\$6.00 na leto
- Za Združene države .....\$3.00 polletno
- Za Chicago in inozemstvo...\$7.00 na leto
- Za Chicago in inozemstvo...\$3.50 polletno

Ali je ta cena previsoka?
Kaj pa stanejo drugi listi?

Poglejmo!
List Glas Naroda izhaja prav tako SAMO PETKRAT NA TEDEN kakor "Am. Slovenec", naročnina mu je \$6. na leto za zunaj po Zdr. državah. V New Yorku in za ino-zemstvo \$7.00.

List Prosveta izhaja prav tako SAMO PETKRAT NA TEDEN, kakor "Am. Slovenec", naročnina mu je \$6.00 na leto za zunaj po Zdr. državah. V Chicago in Ci-cero pa \$7.50. Za tujzemstvo pa \$9.00.

Prosveta je že pred leti ustavila sobotno številko, na-ročnino pa pustila staro, kar faktično ni bilo drugega kakor podražitev, manj za staro naročnino.

Glas Naroda je ustavil sobotno številko še lani, naroč-nino listu pa pustil staro, kar faktično tudi ni bilo druge-ga, kakor podražitev, po vzorcu manj za staro naročnino.

List "Amerikanski Slovenec" tega ni storil, dokler le se je dalo izhajati. Zdaj je v to primaran.

Tisti, ki bi morda ugovarjali tej podražitvi našega li-sta si naj pa stavijo sledeča vprašanja:

Ako sta slovenskemu socialistu in slovenskemu libe-ralcu njihova dnevnik vredna po \$6.00 na leto, ko izhaja-ta prav tako, kakor moj katoliški dnevnik "Am. Slovenec", ne sme biti meni slovenskemu katoličanu predrag moj ka-toliški dnevnik za isto ceno. Prav za prav še hvaležen mu moram biti, ker tako dolgo ni podražil naročnine, med tem, ko so jo drugi že dolgo preje. To naj premisli vsak.

Poleg vsega pa naj pomni vsak, da naš list daje vsako leto in bo tudi letos, lep EDINI ŠE SLOVENSKI STEN-SKI KOLEDAR, ki je lepo novoletno darilo za naše naroč-nike. Tudi to nekaj velja.

Vodstvo lista pa se bo trudilo, da bo dalo od časa do časa, kakor bodo gospodarske razmere dopuščale boljši in večji list svojim naročnikom.

Še enkrat ponovimo, da to naznanilo pišemo in objav-ljamo zelo neradi in proti naši volji, toda moramo, razme-re katere smo že pojasnili nas silijo v to in proti katerim mi nimamo nobene moči.

Prepričani, da bodo vsi naši dragi naročniki iz poda-nih razlogov vzeli to naznanilo blagohotno na znanje, za-kar bodo vsem že v naprej najiskrenejša zahvala.

Vsem onim, ki pa na naročnini dolgujejo, ali če želijo plačati še za naprej naročnino po stari dosedanji ceni pa opozarjamo, da stara dosedanja cena naročnini je v velja-vi DO 20. NOVEMBRA 1941. Do tedaj se lahko vsak po-služi stare dosedanje cene.

Začeniš z 20. novembrom 1941 pa stopijo za naročni-no "Am. Slov." nove cene in veljavo, kakor že omenjeno. UPRAVA "AM. SLOVENCA".

Paul Keller

"Hubert"

ROMAN IZ GOZDOV

"In ravno to noč!"

Pristopil je veliki hlapec.

"Stari Belčar ni bil več pri pameti. V teh mnogih nevihtah je bil vselej ves divji. Tedaj je vedno zbežal v klet. Poslednjo noč pa je prišel iz kleti, in ko je v vasi gorelo, je kričal: 'Vse bo pogorelo! Vse pojde v nič!' In nato je šel v svojo sobo. Mi drugi pa smo vsi šli gasit. Ker pa ga zjutraj kar ni bilo iz sobe in ker ni bilo nobenega odgovora, ko smo trkali, smo vlomili vrata — in tam gori je visel."

To je bilo poročilo o koncu enega življenja, o žalostni enega življenja. Bolj preprosto bi ne bilo mogoče povedati. Toda poglavito je bilo v tem: strahotno je grizla vest starca, ki je iz skrbi in ljubezni do lastnega sina postal morilec in ki je vpricho ognjenih znamenj na nebu v svoji zapuščenosti zbežal iz življenja, ki mu je vzelo srečo in mir.

Ozrl sem se na rajnega testament, na okroglo mizo, popisano s kredo. Ta miza je nekoč najbrž krasila "boljšo sobo" — tedaj, ko je bil Belčar še srečen, ko je imel še mlado ženo in kopico majhnih otrok. Z vrhovi v levici, s kredo v desni je pisal stari Belčar svoj testament na mizo iz svoje nekdanje boljše sobe, med tem ko se je zunaj križem bliskalo, grmelo, bila toča, gorele hiše.

Hotel je rešiti Grčarja. Hotel je rešiti sina.

In sedaj je ležal na podnicah. Jezik mu je še visel iz ust.

In zopet sem bil vesel, da nisem za to na svetu, da bi po svojem poklicu ali iz svoje-ga nagnenja obsojal druge ljudi.

Naj drugi stori to, ki je bolj uvideven in ki ima večjo pravico nego jaz.

Oči mrtvega so bile srepo uprte v železno kljuko, od katere je viselo še pol vrvi. Ali so iskale življenja? Ali niso govorile: bilo je strašno, bilo je grozno — to počasno davljenje!

"Zaprte mu oči!" sem rekel zmeden. Nobeden se ni ganil. Tedaj sem storil to sam. Toda oči so se počasi zopet odprle in steklene zenice so se srepo uprle v železno kljuko.

"Dajte mi kakšen robec!" sem zastokal. Boltežar je potegnil svoj svileni robec z vrata. Z njim smo pokrili staremu Belčarju oči.

"Pojdite sedaj vsi iz sobe!"

Boltežar je zaklenil to mrtvašnico. "Eden vas hlapec," je ukazal, "naj se postavi sem pred vrata in naj pazi, da mi nihče, pa naj bo kdorkoli, ne stopi v sobo."

Tedaj so se potuhnili vsi po stopnicah doli.

"Strahopetci!" je zaškripal Boltežar. Veliki hlapec se je vrnil in rekel:

"Jaz bom stražil!"

"Vrl mož!" ga je pohvalil Boltežar in mu ponudil deset dinarjev. Mož jih ni hotel vzeti.

"Ali razumete, Matija, ne gre za mrliča; njega nihče ne bo ukradel; gre za pisanje na mizi!"

Hlapec je prikimal in se s hrptom naslonil na vrata.

V potoku, ki je bil narastel, sem si umil roke. Bile so skoraj tako odrevenele kakor obraz starega Boltežarja. Umival in drgnil sem jih dolgo časa.

"Sedaj pa k telefonu!" je silil Boltežar. "K Grozdu!" Jaz sicer ne hodim več tja, toda danes je izjema. Tam je najbližji telefon. Takoj moram naznaniti državnemu pravdnistvu."

"Prej vam moram povedati še nekaj."

Pravil sem mu o svojem srečanju s Tončetom in Liziko, o Tončetovem priznanju, da je on zažgal mlin. Boltežar je osupnil in je vprašal, kakor sem jaz prej vprašal:

"Ta je bil? Ta?"

"Da."

"In vi ste pustili, da je ušel?"

"Tudi vi bi bili pustili!"

"Nikoli ne! Zelo lahkomišljeno ste ravnali, ker —"

Zamahnil je s pestmi po zraku.

"Kam sta šla?"

"Ne vem."

"Človek!" je zagrmel Boltežar.

Nato je korakal nekaj časa v zagrizeni togoti poleg mene. Postal je zopet zbadljiv.

"Torej, gospod Hubert, bodite že kar koli hočete; postanete lahko kralj pesnikov, ali cesar pri Hotentotih, ali sicer kaj primernega. Le policijski človek ne postanite nikoli."

"To vam prav rad obljubim. Sicer pa, Tonče se vrne."

"Res? Odkod pa veste to?"

"Sam mi je rekel."

Boltežar je srdito prikimal.

"Izvrsten uradnik! Gospod Hubert, postati morate ravnatelj v jetnišnici. Vsako nedeljo bi dovolili svojim kaznjencem, da gredo, kamor le, če vam obljubijo, da se zvečer točno ob devetih zopet vrnejo spat."

Sedaj sem se začel jeziti tudi jaz.

"Saj lahko staviva," sem rekel.

"Kaj staviva?"

"Da se Tonče najpозnejše pojutrišnjem spet vrne."

"In za koliko?"

"No — reciva za deset tisoč dinarjev."

Bolščal je vame. Nato je zmajal z glavo.

"Ne, nočem. Kajti prvič sploh ne stavim, in potem ne za tako veliko vsoto, ki je nemoralna in ki je jaz revež celo nimam. In potem — saj se res lahko zgodi, da se vrne. Morebiti ste sodili prav."

"No torej — potem se mi ni treba poganjati za tako ničevimi mesti, kakor je kralj pesnikov, ali pa cesar pri Hotentotih —"

"Toda tudi policijski človek ne smete postati," je dodal; "ne, gospod Hubert, spoštujem vaše znanje in vaš značaj, toda za policista vam manjka spredaj in zadaj."

(Dalje prih.)

Katoličani so tako močni, kakor je močno njihovo katoliško časopisje.

BARAGOVO ZBOROVANJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

nje tudi župnik Rev. M. Jager iz Barbertona ter Rev. P. Bernard Ambrožič in Rev. P. Kazimir Zakrajšek. — Iz Clevelanda, Ohio, so se pa udeležili sledeči duhovniki: Rt. Rev. Msgr. Vitus Hribar; Rt. Rev. Msgr. J. B. Ponikvar; Rt. Rev. kanonik J. J. Oman; Rev. Julij Slapšak; Rev. Čelesnik; Rev. Baznik, Rev. Sodja in Rev. Baraga. Vse štiri fare v Clevelandu so bile zastopane. Faro sv. Kristine je zastopal Rev. P. Kazimir Zakrajšek.

Naj bo še omenjeno, da se je zborovanje vršilo v fari sv. Lovrenta, kjer se je obenem vršila od nedelje naprej 40-urna pobožnost, kar je nedvomno tudi veliko pomagalo do take lepe udeležbe in uspešnega zborovanja.

Dopoldne v terek se je vršila slovesna sv. maša ob 10. uri, ki so jo darovali domači veleč. g. kanonik-župnik Rt. Rev. Oman ob asistenci č. g. M. Hitija in č. g. Sheringerja. Pridigar pa je bil č. g. P. Aleksander Uran-kar.

Po cerkvenem opravilu je bilo kosilo in ob 2. uri se je pričelo zborovanje in cerkveni dvorani, kjer so prisostvovali še drugi zastopniki in zastopnice.

Predsednik Zveze veleč. g. kanonik J. J. Oman so po običajni molitvi povedali pomen zborovanja in predstavili navzočim goste in zastopnike. Nato so podali uradniki Zveze svoja poročila. Veselo je bilo blagajnikovo poročilo, da je

blagajna narastla nad \$1400. Poročal je dalje č. g. p. Aleksander o svojem delovanju. Potem g. Anton Grdina kot podpredsednik in obenem pozdravil navzoče v imenu Tiskovne družbe "Edinost" in v imenu katoliških listov, ki jih ta družba izdaja. Za marquetskega škofa pa je bil glavni poročevalec Rt. Rev. Msgr. Jos. L. Zred. Njegov govor bo itak prinešen v uradnem zapisniku, ki ga bo pripravil zapisnikar za objavo, kakor tudi o vsem zborovanju. Govorili so na zborovanju še drugi.

Sledila je diskusija, kako se naj vodi gibanje za Baragovo beatifikacijo v bodoče. Sklenilo se je, da se določi posebna nedelja v letu in to bo prva nedelja v mesecu februarju vsako leto, na kateri dan se bo delovalo po vseh farah za Baragovo beatifikacijo in da se širi njegovo ime.

K temu se bodo ustanovili po vseh farah novi odbori ali Baragove podružnice in še več takega.

Pazite na poročila v A. S. kjer bo vse zaporedoma poročano.

V odbor so bili izvoljeni ponovno vsi dosedanji uradniki z dodatkom še nekaj odbornikov ki so potrebni za sodelovanje v tej akciji. — Anton Grdina.

— Slovenci! Na vsaki priveditvi, na zabavah, taki ali taki, se spomnite tudi revežev v stari domovini. Pobirajte darove za nje!

Širite in priporočajte list "Amerikanski Slovenec!"

300 svetih maš letno

v življenju in po smrti, so deležni člani "Mašne zveze za Afriko". Člana-rina enkrat za vedno 25c za vsako osebo, živo ali umrlo. — Naslov:

DRUŽBA SV. PETRA KLAVERJA

za afriške misijone.

3624 W. Pine Boulevard, Dept. A, St. Louis, Mo.

PRVI SLOVENSKE POGREBNI ZAVOD V CHICAGO

Louis J. Zefran

1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois
Phone Canal 4611

NA RAZPOLAGO NOČ IN DAN.

— Najboljši avtomobili za pogrebe, krste in ženitovanja — Mrtvaška kapela na razpolago brezplačno. — CENE ZMERNE.

IZREDNA PRILIKA

za ljubitelje lepega povestnega berila se nudi samo za nedoločen čas, ko je na izredni razprodaji krasna knjiga 416 strani, ki vsebuje krasno povest

'Ena božjih Cvetk'

stane po redni ceni \$1.00, zdaj za nedoločen čas na razprodaji samo

50 centov

V zalogi je le omejeno število teh knjig, sezite po nji takoj, zdaj, ko je vam na razpolago za polovično ceno.

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

Učite se angleščine

iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO - SLOVENSKEGA BERILA

"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateremu je znižana cena \$2.00 in stane samo:

Naročila sprejema

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

Pisano polje

J. M. Trunkl

Ali se vrača pamet, ali teče voda v grlo? Tako bi se človek vprašal, ko prihaja iz Moskve, vest, da bodo Moskoviči, čudni ptiči, pustili Poljakom popolno versko svobodo in enako tudi Judom. Poljaki lahko oderejo v Moskvi katoliško cerkev, Judje lahko svojo judovsko sinagogo, dalje, da bodo poljski vojaki, katerih je zdaj do 50,000 oboroženih in jih čaka še do 150,000 na orožje, imeli svoje vojake kaplane. . .

in se Moskoviči ne bodo prav nič umešavali, ali kdo moli svojega Boga, ali kolne in se pridrujuje. Po dolgih letih se take vesti glasijo kakor pravljice iz Koromandije. Te vesti je prinesel iz Moskve poveljnik poljskih čet, ki se bodo borile z Rusi vred proti nasilnemu in roparskemu Nemcu.

Pamet, ali sila? Ker Rusi sami trdijo, da sila še nikakor ni pri vrhuncu, ko jim že zdaj pomaga vreme in jim bo morda še bolj zima, in nekaj tudi Anglija in še Amerika, bi človek sodil, da taka "spreobrnitev" ni le iz gole sile, kakor pri zlomku, ki v sili muhe žre, temveč mora ta spreobrnitevna in spreobrnjena roba prihajati in priti od — pameti, in ravno na glavo niti ti Moskoviči čudni ptiči niso padli, kakor je moral zadnjič in te dni priznati sam Herr Hitler, ko so ga Moskoviči le namazali, mu zavezali oči in se dobro na njegove kohorte pripravili.

Komunistično gibanje ima toliko strani, da bodo te strani težko kdaj izčrpljivo preštudirane. Proti vsaki veri (vera je strup za narod) se je obrnil, ker se je razvil iz marksizma, toraj materialističnega pojmovanja, in pred vsem se je obrnil proti ruski pravoslavni cerkvi, ker je videl v nji poli-

tičnega nasprotnika, ko je bila ta cerkev s carizmom najtesnejše povezana. Ako se stranki ni več treba bati carizma, preneha tudi v pravoslavju, morda celo v vsakem verskem udejstvovanju, nevarnost političnega nasprotovanja, in verska svoboda, ki je zdaj res zaježena v ustavi, postane lahko tudi dejanska ker samole z ustavno svobodo nihče ničesar ne more početi.

Ako je v nebesih Bog, ga nobeno še tako titansko jurisanje ne bo zjurisalo iz neba, če bi pa Boga ne bilo, kakor trdijo Moskoviči čudni ptiči, niti ni treba na tako ničlo jurisati, kar tudi ideja, ki bi ne imela podlage, sama ob sebi izgine.

Upajmo, da je pamet prišla v Moskvi do veljave, ko se zdaj vsaj Poljaki in Judje lahko versko svobodno izražajo in udejstvujejo, in upajmo, da se bo ta pamet še raztegnila na vse druge.

Poleg dejstva, kakršnega vsa zgodovina ne pozna, da bi se Rusi in Poljaki borili skupno, ne drug zoper drugega, je ta vest iz verskega, političnega in tudi slovanskega stališča razveseljiva. Se več take pametne razsodnosti in tudi za slovanstvo se ne bo noči, lahko pa pride mračno vreme za—Berlin.

"ŠIRITE AMER. SLOVENCA"

Listen to

PALANDECH'S RADIO BROADCAST

Featuring a Program of YUGOSLAV FOLK MUSIC Every Saturday, 1 to 2 P.M. STATION WHIP 1520 Kilocycles (Top of the Dial)

DR. H. M. LANCASTER Dentist

2159 West Cermak Rd. (ogel Leavitt St.)
Telefon Canal 3817
CHICAGO, ILL.

DR. JOHN J. SMETANA

OPTOMETRIST

Pregleduje oči in predpisuje očala

23 LET IZKUŠNJE

1801 So. Ashland Avenue

Tel. Canal 0523

Uradne ure: vsak dan od 9. zjutraj do 8.30 zvečer.

8 knjig za polovično ceno

Imamo na roki kakih 50 izvodov vsake spodaj navedene knjige, katere objavljamo v razprodaji, dokler bodo na roki.

Letos, ko ne bo Mohorjevih knjig iz domovine, imajo ljubitelji lepega berila lepo priliko, da si naroče te knjige, ki jih tu objavljamo za polovično ceno.

Te knjige so:

"MALI ANGLEŠKI WEBSTERJEV BESEDNJAK", ki ga uporabljajo v osnovni šoli 30c
"CELJE", zanimiv opis mesta Celja in njega okolice..... 40c
"NA NOGE V SVETI BOJ", zanimiva knjiga, ki jo je spisal pok. škof Jeglič 30c
"OB SREBRNEM STUDENCU" (zanimiva povest) 50c
"OČE BUDI TVOJA VOLJA" (Povest iz Istre)..... 50c
"TARZANOV POVRATEK" (v siliki in povesti 2. knjiga).... 45c
"OD SRCA DO SRCA" (1. in 2. zvezek) preje..... 50c
"ZA DOMAČIM OGNJIŠČEM" (povest) 25c

Prodajna vrednost \$3.20

Zdaj dobite te knjige, dokler zaloga ne poide za—SAMO—

\$1.60

Naročila je poslati na:

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 W. Cermak Rd. Chicago, Illinois

Rojak se je čudil

kako je mogoče, da njegov sosed Frank ve toliko novega, ve toliko o raznih postavah, zakonih in marsičem drugem. Vse ve in ljudje ga poslušajo ko pripoveduje to in ono v družbi. On sam pa je tak nevednež. Nekega dneva je to "pogruntal". Videl je, da sosed rojak vsak dan stalno čita "Amerikanskega Slovenca", kjer so najnovejše vesti, vsa razna druga pojasnila in pouk o tem in onem. Naročil si ga je tudi on in zdaj je tudi on o vsem točno informiran. Naročite si dnevnik "Am. Slovenec" tudi vi. Stane za celo leto \$5.00, za pol leta \$2.50; za Chicago in inozemstvo \$6.00 letno; za pol leta \$3.00. Naročnino pošljite na:

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 West Cermak Road,

Chicago, Illinois